

I. Identifikační údaje

Název vzdělávacího programu:

Školní vzdělávací program školní družiny při Základní škole Moravská Nová Ves

č. j. 247/2016

Cílová skupina: žáci 1. – 4. ročníku základní školy

Předkladatel:

Název školy: **Základní škola Moravská Nová Ves, příspěvková organizace**

Adresa: 691 55 Moravská Nová Ves, Školní 396

REDIZO: 600 112 438

IČO: 70872015

Ředitelka školy: Mgr. Hana Grossmannová

Kontakty: tel./fax: 519 342 205, e-mail: zsmnves@seznam.cz

web: www.zsmnves.cz

vychovatelky: Ivana Salajková, Lenka Helešicová

projednáno ped. radou 26. 8. 2016

projednáno školskou radou 30. 8. 2016

platnost od 1. 9. 2016

II. Charakteristika školní družiny

Činnost školní družiny se řídí zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v platném znění a vyhláškou č. 74/2005 Sb., Sb., o zájmovém vzdělání v platném znění. Zájmové vzdělávání ve školní družině poskytujeme pouze žákům naší školy. Kapacita školní družiny je 90 žáků. Školní družina tvoří mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. Jejím hlavním posláním je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a relaxace žáků.

Školní vzdělávací program školní družiny navazuje na vzdělávací program základní školy „Škola pro život“. Jednotlivé tematické okruhy navazují na oblast Člověk a jeho svět. Je utvořen na tříletý vzdělávací cyklus, během něhož se tematické okruhy nebo jejich části cyklicky opakují.

Plní funkci relaxační, kompenzační a výchovně vzdělávací. Umožňuje žákům různorodé využití v nestresujícím funkčním prostředí, které splňuje podmínky podnětnosti, navozuje kreativitu a odpovídající seberealizaci. Má důležitou roli při prevenci sociálně patologických jevů, pomáhá žákům překonávat jejich handicap a je významným partnerem rodiny a školy. Činnost školní družiny a výchovné působení vychovatelky vychází z požadavků pedagogiky volného času a řídí se požadavky psychohygieny. Náplň práce je vždy pestrá a žáci mají možnost si vybrat, co je baví a zajímá. Poměr řízených a spontánních činností je vyvážený, při všech složkách výchovně vzdělávacího programu přihlížíme k individuálním schopnostem žáků, nepřetěžujeme je, nenutíme k práci za každou cenu. Vždy se snažíme najít náhradní řešení vzhledem k jejich povaze, schopnostem a zálibám. Zaměřujeme se na estetické vnímání, folklor i sport.

III. Konkrétní cíle vzdělávání

- výchova všestranně harmonicky rozvinutého člověka
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů
- rozvíjet osobnost žáka s ohledem na jeho nadání, potřeby, zájmy a schopnosti
- nabízet různorodé činnosti s individuálním přístupem k jednotlivým žákům
- učit žáky osvojovat si základy slušného chování při stolování
- učit žáky komunikovat, spolupracovat a respektovat se
- podporovat potřeby žáků zaměstnávat se, hrát si, bavit se a komunikovat
- rozvíjet schopnost rozhodování, hodnocení a sebehodnocení
- dávat žákům prostor k seberealizaci

- využívat vlastní zkušenosti žáků, přímé zážitky z činností, dětské zvědavosti a radosti z poznání a objevování
- vést žáky ke zdravému životnímu stylu a smysluplnému využívání volného času
- vytvářet a upevňovat vztah k místním historickým tradicím a folklóru
- rozvíjet estetické cítění
- rozvíjet pohybové dovednosti a fyzickou zdatnost
- utvářet kladný vztah k přírodě a ochraně životního prostředí

Klíčové kompetence

Jedná se o souhrn vědomostí, dovedností, schopností a postojů, které děti získávají během celého školního roku. Jedná se o dlouhodobý proces, který se prolíná všemi činnostmi zájmového vzdělání a v průběhu celého školního roku.

1. Kompetence k učení rozvíjíme tím, že:

- ✓ Vyhledáváme informace v literatuře, na internetu, ve sdělovacích prostředcích
- ✓ Klademe dotazy dospělým, ale i ostatním dětem
- ✓ Získáváme informace při praktických činnostech
- ✓ Samostatně pozorujeme jevy v přírodě, v dopravě, ve společnosti
- ✓ Experimentujeme, porovnáváme
- ✓ Učíme se hodnotit sami sebe, své pokroky i nedostatky
- ✓ Objektivně dokážeme zhodnotit práci druhých
- ✓ Dokončíme zadaný úkol, neodcházíme od rozdělané práce
- ✓ Připravujeme soutěže nebo zaměstnání pro své vrstevníky
- ✓ Klademe otázky Proč? Jak?

2. Kompetence k řešení problémů rozvíjíme tím, že:

- ✓ Řešíme problémy v komunitním kruhu
- ✓ Dramatizujeme
- ✓ Hodnotíme vlastní práci, chování i práci kamaráda
- ✓ Nežalujeme, ale upozorníme na důležitou situaci
- ✓ Uznáme svoji chybu
- ✓ Nebojíme se chybovat, hledáme správná řešení
- ✓ Nenecháme se odradit vlastním nezdarem
- ✓ Nasloucháme problému druhého

3. Komunikativní kompetence rozvíjíme tím, že:

- ✓ Dramatizujeme pohádku
- ✓ Vyprávíme příběhy
- ✓ Čteme s porozuměním
- ✓ Popisujeme ilustraci
- ✓ Navazujeme slovní kontakt se spolužáky

- ✓ Vyjadřujeme své pocity
- ✓ Sledujeme vhodné pořady, posloucháme pohádky
- ✓ Aktivně se zapojujeme do práce ve skupině

4. Sociální a personální kompetence rozvíjíme tým, že:

- ✓ Používáme zdvořilostní fráze
- ✓ Dělíme se o hračky, materiál, pomůcky
- ✓ Pomáháme mladším, respektujeme názor staršího
- ✓ Nejsme lhostejní k problému druhého, snažíme se pomoci
- ✓ Požádáme o pomoc nebo radu
- ✓ Ovládáme své emoce ve vypjatých situacích
- ✓ Zapojujeme se do her
- ✓ Přijímáme kritiku svého nevhodného chování
- ✓ Spolupracujeme a domlouváme se ve skupině
- ✓ Respektujeme rozdíly mezi lidmi

5. Občanské kompetence rozvíjíme tým, že:

- ✓ Rozhodujeme se svobodně o výběru činnosti
- ✓ Respektujeme názory druhých a nenutíme jim vlastní názor
- ✓ Zastaneme se slabšího
- ✓ Pečujeme o prostředí ŠD a podílíme se na úpravě tohoto prostředí
- ✓ Spolupodílíme se na vytvoření pravidel společného soužití
- ✓ Poznáváme tradice své obce, zajímáme se o dění v obci
- ✓ Uklízíme a udržujeme pořádek na svém pracovním místě
- ✓ Dbáme o své zdraví a bezpečnost
- ✓ Odhadujeme rizika svého chování

6. Kompetence k trávení volného času rozvíjíme tým, že:

- ✓ Umíme účelně trávit svůj volný čas
- ✓ Umíme si vybrat zájmové činnosti podle svých dispozic
- ✓ Rozvíjíme své zájmy v organizovaných i individuálních činnostech
- ✓ Rozvíjíme schopnost aktivního trávení volného času jako kompenzaci stresových situací
- ✓ Stříháme, lepíme, vyřezáváme, modelujeme
- ✓ Pracujeme se stavebnicí podle plánu nebo podle své fantazie
- ✓ Uplatníme zásady bezpečnosti při všech činnostech
- ✓ Připravujeme a uklízíme pomůcky a materiál po každé činnosti

IV. Délka a časový plán vzdělávání

Školní družina je určena pro žáky prvního stupně ZŠ. Vychovatelky si pro vzdělávání vybírají jednotlivé činnosti dle věku žáků v oddělení a mají tak možnost kreativně reagovat na možné změny podmínek, propojovat či přesouvat činnosti během celé docházky žáků do družiny. Akce a celoroční hry jsou se vzdělávacím programem provázány, podporují a navozují motivační

zaměření školního roku. Dále vychovatelky zpracovávají měsíční plány, kde činnosti třídí dle jednotlivých výchovně vzdělávacích složek. Činnost ŠD probíhá denně ve dnech školního vyučování.

Odpolední družina 11:40 – 15:00

- konec dopoledního vyučování
- dodržování hygienických zásad při jídle
- odpočinkové činnosti (hromadné nebo jiné dle individuálního plánu)
- rekreační činnost (pobyt venku, vycházka)
- zájmová činnost
- odchody žáků

Odpolední družina 15:00 – 17:00

- didaktické hry, příprava na vyučování
- individuální odpočinková činnost
- odchody žáků

Časový plán:

Září

- seznámení s kolektivem, příchod prvňáčků
- navázání přátelských vztahů za pomoci skupinových her
- chod ŠD – režim dne, pravidla společenského soužití
- zahájení celoroční soutěže
- bezpečná cesta do školy

Říjen

- podzimní práce na polích a zahradách, sklizeň ovoce a zeleniny, vinobraní
- pozorování změn v přírodě, charakteristika podzimu – výroba draka
- výrobky z přírodnin – zhotovení výstavky
- pocity, projevy, chování

Listopad

- respektování dohodnutých pravidel ve školní družině
- rozvoj vztahu k přírodě, sounáležitost s přírodou živou i neživou, cítit k ní odpovědnost a úmyslně ji nepoškozovat
- umět vyjádřit své pocity a přání
- dramatizace známých pohádek
- kresba na téma podzim

Prosinec

- činnosti spojené s adventem a předvánoční dobou
- zvyky, tradice, zpěv koled
- vánoční výzdoba
- vánoční svátky u nás doma

- drobné dárky a přáníčka

Leden

- střídání ročních období – jak se správně obléknout, prevence před nachlazením, vitamíny
- hlavní znaky zimy
- zimní radovánky, hry a sporty na sněhu
- říkanky a zpívanky o zimě
- zimní výzdoba

Únor

- co je zdraví, co jsou škodliviny
- tradice Masopustu, výroba masek, (plesová sezona)
- zásady slušného chování
- pozorování zimní přírody
- pobyt na vzduchu – otužování

Březen

- změny v přírodě, první známky jara, vycházky do přírody
- jarní hry, sporty, soutěže
- jarní zpívání
- bezpečnost – pozor na úrazy
- jarní výzdoba ŠD

Duben

- koníčky, zájmy, vlohy
- činnosti zaměřené k jarnímu období a svátkům jara – zvyky a tradice
- vycházky – jarní práce
- péče o vzhled naší ŠD – čistota a pořádek

Květen

- zaměstnání, úcta ke starším
- poznávání rostlin, význam sběru léčivých rostlin
- Den matek – přáníčka
- výtvarné a pracovní činnosti na téma jaro
- hry a soutěže

Červen

- vytvářet vztah k vesnici
- soutěže a hry ke Dni dětí

- hravé odpoledne s předškoláky
- těšíme se na prázdniny - Vv

V. Formy vzdělávání

Zájmové vzdělávání se uskutečňuje těmito formami:

- pravidelnou činností, vzdělávací a zájmovou činností (dle týdenní skladby - výtvarná a pracovní činnost, dramatická a hudební výchova, sportovní aktivity, odpočinkové činnosti, rekreační činnosti, příprava na vyučování)
- příležitostnou výchovou, vzdělávací, zájmovou a tematickou činností (akce a projekty)
- využitím nabídky spontánních činností; při pohybu žáků v družině, na hřišti a parku u školy

Školní družina umožňuje:

odpočinkové činnosti – klidové i aktivní
přípravu na vyučování – po dohodě s rodiči

VI. Obsah vzdělávání

Vytváříme-li program činností pro školní družinu, musíme vždy začít u hry a zážitků z ní.

Podmínky pro činnost žáků:

- individuální přístup
- příjemné prostředí
- rozdělení pracovních úkolů na dílčí části
- vybavení didaktickými pomůckami
- různorodá nabídka činností
- další vzdělávání vychovatelky
- možnost podílet se na tvorbě programu
- spolupráce s rodiči, se školou a jinými organizacemi

Obsah zájmového vzdělávání je rozdělen do vzdělávacích oblastí, převzatých z rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou tvořeny jedním vzdělávacím oborem nebo více obsahově blízkými vzdělávacími obory.

Člověk a jeho svět:

Místo, kde žijeme: vztah ke své škole, vesnici, státu - vycházky, výlety
Lidé kolem nás: příbuzenské vztahy

	vztahy mezi dětmi vztahy ve škole pravidla soužití chování lidí – pravidla slušného chování základní lidská práva a práva dítěte - práva a povinnosti regionální pověsti a báje
Lidé a čas:	tradice, zvyky návštěva kulturních institucí – divadlo, kino, knihovna, muzeum
Člověk a příroda:	rozmanitost živé a neživé přírody ochrana přírody proměny přírody, roční období činnost člověka v přírodě chování v přírodě třídění odpadů
Člověk a svět práce:	tradiční a netradiční materiály základní dovednosti

VII. Podmínky pro zájmové vzdělávání žáků se specifickými vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

Žáky se speciálními vzdělávacími potřebami budeme zohledňovat, dle charakteru jejich postižení či znevýhodnění při jejich začleňování do volnočasových aktivit. Vychovatelka úzce spolupracuje s třídními učiteli, konzultuje výchovné a vzdělávací metody. Nezbytná je také spolupráce s rodiči. Pro rozvoj talentovaných a nadaných žáků lze dle aktuálních možností a podmínek školy při výchovných činnostech ve školní družině rozvíjet talent mimořádně nadaných žáků (zadávání rozšiřujících a doplňujících úkolů, individuální přístup).

VIII. Materiální podmínky

Provoz ŠD zabezpečují dvě oddělení, která jsou součástí budovy 2. stupně, z nichž jedno bylo nově zrekonstruováno.

Školní družina plní estetická kritéria. Odpovídá svým dispozičním řešením a uspořádáním nábytku potřebám žáků. Místnosti ŠD jsou rozděleny na klidnou část, pracovní část, rekreační část a informační koutek. K činnosti využívá při pobytu venku sportovní areál, park okolo školy a tělocvičnu. Školní družina ke své činnosti využívá technické a elektronické vybavení – televizor, CD přehrávač, DVD přehrávač a internet. Materiální vybavení školní družiny průběžně doplňujeme a obnovujeme.

IX. Personální podmínky

Ve školní družině pracují plně kvalifikované vychovatelky. Pedagogické vzdělávání si prohlubují v akreditovaných kurzech a samostudiem. Snaží se vytvořit prostředí, které je příjemné, kde se žáci cítí spokojeně a bezpečně. Vychovatelky jsou iniciátorem a průvodkyně dětí při nabízených činnostech.

X. Ekonomické podmínky

Úplata za zájmové vzdělání je stanovena směrnicí. Úplatu hradí rodiče ve stanovených termínech dvakrát za školní období. Za určitých podmínek může ředitelka školy výši úplaty snížit nebo od úplaty osvobodit.

XI. Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví, za nichž se zájmové vzdělávání uskutečňuje

Vhodná struktura režimu žáků ve ŠD s dostatkem relaxace a efektivního pohybu dané režimem družiny a skladbou zaměstnání.

Vhodný stravovací a pitný režim.

Zdravé prostředí užívaných prostorů.

Ochrana žáků před úrazy.

Dostupnost prostředků první pomoci, praktická dovednost vychovatelky poskytnout první pomoc.

Proškolení žáků o bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a činnosti prováděných ve ŠD.

Je zakázáno vnášet do prostor ŠD nebezpečné věci (zbraně, pyrotechniku, hořlavé a jiné nebezpečné látky).

Bezpečnost ve všech prostorách využívaných ŠD je zajištěna školním řádem, vnitřním řádem ŠD, vnitřními řády specializovaných učeben nebo pokyny pedagogického pracovníka a zaměstnanců školy. Na začátku školního roku vychovatelka seznámí žáky i rodiče s vnitřním řádem školní družiny a společně s dětmi si určí pravidla soužití ve školní družině.

Včasná informace žáků a rodičů o činnosti ŠD.

Práva a povinnosti žáků ve školní družině:

Užívat spontánně celé prostředí při dodržení smluvených pravidel.

Vybrat si, jestli se zúčastní vychovatelkou nabízených aktivit.

Nerušit svým jednáním ostatní, pokud volí jinou činnost.

Podílet se na plánování a vytváření programu.

Podílet se na rozhodování o společných záležitostech.

Vyjadřovat svůj názor, naslouchat jiným, hledat společná řešení.

Podílet se na vytváření a respektování společných pravidel soužití.

XII. Podmínky pro přijímání žáků, průběh a ukončování zájmového vzdělávání

Do školní družiny se mohou přihlásit žáci 1. – 4. ročníku. Poskytujeme zájmové vzdělávání především žákům přihlášeným k pravidelné denní docházce. Podle organizačních možností školního roku přijímáme přednostně žáky 1. a 2. ročníku přihlášených k pravidelné denní docházce zaměstnaných zákonných zástupců. O přijetí žáka do ŠD rozhoduje ředitelka školy na základě písemné přihlášky. Součástí přihlášky je písemné sdělení zákonných zástupců žáka o rozsahu docházky a způsobu odchodu žáka z družiny.

Do školní družiny nastupují zapsaní žáci ihned po skončení řádného vyučování v 11.40 hod, vychovatelky přebírají žáky v šatně školy.

Odchody žáků domů jsou vzhledem k nenarušování plánované činnosti stanoveny takto: po obědě v 13.30 hodin a potom od 15.00 hodin

Uvolňování žáků ze školní družiny:

a/ samostatně dle údajů rodičů/ZZ, uvedených na zápisním lístku

b/ vyzvednutím dítěte rodičem/ZZ nebo osobou uvedenou na zápisním lístku

c/ na základě písemné žádosti rodičů/ZZ, která musí obsahovat tyto údaje:

jméno žáka

datum uvolnění

přesný čas uvolnění

podpis rodičů

zda žák odchází sám nebo v doprovodu osoby, která není uvedena v zápisním lístku.

Pokud rodič/ZZ stanoví odchod dříve, odchází žák z toho místa, kde právě probíhá činnost ŠD. V těchto případech přebírá rodič za žáka veškerou zodpovědnost od doby uvedené na žádosti o uvolnění. V zájmu bezpečnosti žáků nelze žáka uvolnit na základě telefonické žádosti, e-mailu nebo neúplného písemného sdělení.

Nevyzvednutí žáka:

Pokud si pověřená osoba nevyzvedne žáka do stanovené doby, vychovatelka čeká 15 minut potom

a) se pokusí pověřené osoby kontaktovat telefonicky

b) informuje telefonicky ředitelku školy

c) řídí se postupem doporučeným MŠMT - obrátí se na obecní úřad, který je podle § 15 zákona č. 359/1999 Sb. o sociálně právní ochraně dětí povinen zajistit dítěti neodkladnou péči, případně se obrátí na Policii ČR - podle § 43 zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, má každý právo obrátit se na policistu a policejní útvary se žádostí o pomoc.

Vychovatelka setrvává ve školní družině, než je žák vyzvednut.

Vzdělávání ve školní družině uskutečňujeme po dobu školního roku pouze ve dnech školního vyučování.

Ukončení v průběhu školního roku je možné odhlašovací formulářem, který si mohou rodiče vyzvednout u vychovatelky ve školní družině.

XIII. Evaluace a kritéria hodnocení činnosti školní družiny

A. Evaluace činnosti školní družiny

Individuální – průběžné hodnocení vlastní práce vychovatelky, hledání nových metod práce, které vedou ke kvalitnějším výsledkům

Vedení školy – hodnotí výchovnou práci v družině (pozorování, hospitace, kontroly), jak jsou naplňovány vytčené cíle a jak plní družina své poslání.

Vnější hodnocení provádí zřizovatel, Česká školní inspekce, ohlasy rodičů a názory žáků

B. Kritéria hodnocení činnosti školní družiny

Podmínky činnosti – např. vhodnost uspořádání a vybavení prostředí pro realizované činnosti

Organizace činnosti – motivace, respektování specifik práce školní družiny, využívání zásad pedagogiky volného času, zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví

Činnost vychovatelek – jednání se žáky, způsob komunikace, pestrost volených činností

Personální stav školní družiny a úroveň dalšího vzdělávání vychovatelek

Mor. Nová Ves 1. 9. 2016